ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 166 και 220/86 *

I — Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο

α) *Τα πραγματικά περιστατικά*

Η εταιρία Sean Quinn Quarries Limited, εγκατεστημένη στη Βόρεια Ιρλανδία, προτιθέμενη να ασχοληθεί με την παραγωγή τσιμέντου, έλαβε από το Department of Economic Development (Υπουργείο Οικονομικής Αναπτύξεως) ενίσχυση ανάλογη των επενδύσεων που επρόκειτο να πραγματοποιηθούν (30 % για τα προ της 1ης Μαΐου 1985 έξοδα και 20 % για τα μετέπειτα). Στο πλαίσιο της ενισχύσεως αυτής, το Department of Economic Development προέβη, στις 10 Σεπτεμβρίου 1986, στις ακόλουθες πληρωμές:

— 273 631 λίρες στερλίνες (UKL) τον Ιούλιο 1986 προς την SQQL·

— 198 092 ΘΚΛ τον Αύγουστο 1986 προς εταιρία leasing.

Προβλέπονταν και άλλες πληρωμές, η δε παραγωγή τσιμέντου επρόκειτο να αρχίσει στις αρχές του 1988.

Με έγγραφο της 17ης Απριλίου 1985, απευθυνόμενο προς το γενικό διευθυντή ανταγωνισμού, η προσφεύγουσα διατύπωσε τα παράπονά της κατά της ανωτέρω ενισχύσεως. Σε απάντηση η προσφεύγουσα έλαβε, με έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985, την πληροφορία ότι, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν το συντονισμό και εκτίθενται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 1978 (JO C 31 της 3.2.1979, σ. 9), ενισχύσεις αντιπροσωπεύουσες μέχρι το 50 % των επενδυτικών προγραμμάτων μπορούν να χορηγούνται χωρίς σχετική ενημέρωση της Επιτροπής. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν ήταν ανάγκη να υποβάλει η προσφεύγουσα λεπτομερή έκθεση περί της ζημίας που κινδύνευε να υποστεί, όπως προσφέρθηκε προς τούτο.

Με έγγραφο της 28ης Μαρτίου 1986, που απεστάλη επίσης στο γενικό διευθυντή ανταγωνισμού, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι η άποψη της Επιτροπής είναι παράνομη και την κάλεσε α) να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, β) να γνωστοποιήσει στην Irish Cement Limited ότι είχε κινήσει την ανωτέρω διαδικασία, με απευθείας έγγραφο και/ή με δημοσίευση ειδοποιήσεως στην Επίσημη Εφημερίδα προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, γ) να τροποποιήσει την ανακοίνωση, κατά τρόπο που να απαγορεύει τη χορήγηση ειδικής περιφερειακής ενισχύσεως χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση προς την Επιτροπή και να επιβάλει την εξέταση, σε κάθε περίπτωση, των επιπτώσεων κατά τομέα, πριν διαπιστώσει ότι μια περιφερειακή ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Επικουρικά, η Επιτροπή κλήθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, να καθορίσει γραπτώς τη θέση της προς την Irish Cement Limited εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του εγγράφου.

Επειδή η Επιτροπή δεν απάντησε σ' αυτή την πρόσκληση εμπροθέσμως, η προσφεύγουσα άσκησε στις 10 Ιουλίου 1986 προσφυγή

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

δυνάμει του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, που αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως 166/86.

Με έγγραφό του της 14ης Ιουλίου 1986 προς την προσφεύγουσα, ο γενικός διευθυντής ανταγωνισμού, απαντώντας στο έγγραφο της 28ης Μαρτίου 1986 που προαναφέρθηκε, πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην SQQL εμπίπτει σε καθεστώς ενισχύσεων που θεωρήθηκε από την Επιτροπή συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 92, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ. Η Επιτροπή δεν ήταν, συνεπώς, σε θέση να παρέμβει ως προς τη χορήγηση της ενισχύσεως.

Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία στις 12 Αυγούστου 1986, η προσφεύγουσα άσκησε, δυνάμει των άρθρων 173 και 174 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή, με την οποία ζητεί να ακυρωθεί η ανωτέρω απόφαση και να αναγνωριστεί ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 175 της ίδιας Συνθήκης, η Επιτροπή παρέλειψε μέχρι την ημερομηνία αυτή να καθορίσει τη θέση της, απαντώντας στο έγγραφο της προσφεύγουσας της 28ης Μαρτίου 1986.

β) *Το βρετανικό σύστημα (καθεστώς) περιφερειακών ενισχύσεων όσον αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία*

Σύμφωνα με την Επιτροπή και το από 10 Σεπτεμβρίου 1986 έγγραφο της Μόνιμης Αντιπροσωπείας του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (παράρτημα 4 του υπομνήματος αντικρούσεως), στη Βόρεια Ιρλανδία ισχύει ένα κατ' αποκοπή σύστημα οικονομικών ενισχύσεων των επενδύσεων (Standard Capital Grants Scheme) ήδη από το Re-equipment of Industry Act (Northern Ireland) του 1951.

Το ισχύον σύστημα θεσπίστηκε με το Industrial Investment (General Assistance) Act (Northern Ireland) του 1966, ενισχύθηκε δε και τροποποιήθηκε από το μέρος IV του Industrial Development (Northern Ireland) Order του 1982.

Η απόφαση της 23ης Αυγούστου 1983 προέβλεψε, μεταγενέστερα, ότι το συνολικό ύψος των εγκρινόμενων δαπανών σε κεφάλαιο, βάσει των οποίων ή σε σχέση με τις οποίες καταβάλλονται οι επιδοτήσεις που αναφέρονται στο μέρος IV της ανωτέρω αποφάσεως σε κάθε πρόσωπο που ασκεί ευδοκίμως εγκριθείσα βιομηχανική δραστηριότητα στα πλαίσια επιχειρήσεως στη Βόρεια Ιρλανδία, δεν μπορεί να υπερβεί τα 5 εκατομμύρια UKL κατά την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1983 μέχρι 31 Μαρτίου 1984 και τα 10 εκατομμύρια κατά τη διάρκεια των επόμενων οικονομικών χρήσεων. Η απόφαση της 27ης Μαρτίου 1985 (αριθ. 66) αύξησε το ποσό αυτό (20 εκατομμύρια).

Η απόφαση, τέλος, της 27ης Μαρτίου 1985 (αριθ. 67) όρισε σε 20 % το ανώτατο όριο των χορηγούμενων επιδοτήσεων (30 % στο παρελθόν)[1].

Οι αποφάσεις του 1982 και 1983 δεν κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή. Οι αποφάσεις του 1985 κοινοποιήθηκαν μετά την έκδοσή τους.

Δυνάμει του συστήματος αυτού, σύμφωνα με το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση στη SQQL και εφόσον πληρούνται οι αναφερθείσες προϋποθέσεις, οι επιδοτήσεις χορηγούνται κατά τρόπο σχεδόν αυτόματο και καταβάλλονται ύστερα από αίτηση του επιχειρηματία, στο βαθμό που αυτός αποδεικνύει ότι πραγματοποιήθηκαν επενδυτικές δαπάνες.

1 — Τα κείμενα του Industrial Development Order καθώς και των τριών αποφάσεων που αναφέρθηκαν υπάρχουν στη δικογραφία: παραρτήματα 1α) και 1β) του υπομνήματος αντικρούσεως και 3 και 4 του υπομνήματος ανταπαντήσεως.

Για το έδαφος της Βόρειας Ιρλανδίας ισχύει και άλλο σύστημα περιφερειακών ενισχύσεων, το « selective financial assistance grant » (επιλεκτική χρηματοοικονομική ενίσχυση) που το διαχειρίζεται η Industrial Development Board.

γ) *Η διαδικασία που ακολούθησε η Επιτροπή, όσον αφορά την άδεια χορηγήσεως περιφερειακών ενισχύσεων*

Τα συστήματα ενισχύσεων πρέπει να ανταποκρίνονται στις αρχές που διέπουν το συντονισμό και εξαγγέλλονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής περί των συστημάτων περιφερειακής ενισχύσεως (JO C 31 της 3.2.1979, σ. 9). Από τη στιγμή που εγκρίνεται το σύστημα, τα εκτελεστικά μέτρα δεν χρειάζεται να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, εκτός από ειδικές περιπτώσεις, όταν οι αρχές χορηγούν περισσότερα είδη ενισχύσεων (δέκατη τέταρτη έκθεση περί του ανταγωνισμού 1985, σημεία 199 και 261). Θεσπίστηκε σύστημα κατωφλίων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί γρήγορα ο αυξανόμενος αριθμός περιπτώσεων κρατικών ενισχύσεων δευτερεύουσας σημασίας, για τις οποίες δηλαδή το ύψος της ενισχύσεως ή το μέγεθος των επενδύσεων, για τις οποίες χορηγείται, είναι μικρό. Το σύστημα αυτό επιτρέπει στα κράτη μέλη να χορηγούν τις εν λόγω ενισχύσεις χωρίς να αναφέρουν σχετικά στην Επιτροπή, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή έχει εγκρίνει το γενικό σύστημα, βάσει του οποίου χορηγήθηκαν οι ενισχύσεις (σημείο 203 της εκθέσεως που προαναφέρθηκε).

Οι ατομικές ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με ένα σύστημα που έχει εγκριθεί δεν μπορούν να αμφισβητηθούν. Η Επιτροπή περιορίζεται, ενδεχομένως, στην επαλήθευση του εάν η οικεία ενίσχυση εντάσσεται στο σύστημα που έχει εγκριθεί. Μόνο το σύστημα αυτό καθαυτό μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της εξετάσεως στο άρθρο 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

II — Έγγραφη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

1. Οι προσφυγές πρωτοκολλήθηκαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Ιουλίου και στις 12 Αυγούστου 1986, αντίστοιχα.

Η *προσφεύγουσα ζητεί από το Δικαστήριο:*

στην υπόθεση 166/86

— να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή παρέλειψε, κατά παραβίαση της Συνθήκης, να απευθύνει προς την προσφεύγουσα ειδοποίηση που να την πληροφορεί για την κίνηση διαδικασίας βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ περί χορηγήσεως από τη Northern Ireland Development Board ενισχύσεως επενδύσεως προς την Sean Quinn Quarries Limited, καλώντας την να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της·

— να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει θέση επί του προηγουμένου ζητήματος·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

στην υπόθεση 220/86

— να ακυρώσει, κατ' εφαρμογή των άρθρων 173 και 174 της Συνθήκης ΕΟΚ, την απόφαση της Επιτροπής περί μη κινήσεως της διαδικασίας βάσει του άρθρου 93, παρά-

γραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, όσον αφορά ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Sean Quinn Quarries Limited από τη Northern Ireland Development Board, απόφαση περιεχόμενη σε έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1986 που απευθύνθηκε προς τους δικηγόρους της προσφεύγουσας·

— να αναγνωρίσει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι η Επιτροπή παρέλειψε επίσης να λάβει θέση απαντώντας στο έγγραφο της προσφεύγουσας και στην καταγγελία της 28ης Μαρτίου 1986·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή στην υπόθεση 166/86 ως απαράδεκτη·

— να απορρίψει τις προσφυγές στις υποθέσεις 166/86 και 220/86 ως αβάσιμες·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα και στις δύο υποθέσεις.

2. Με έγγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία στις 12 Αυγούστου 1986, η προσφεύγουσα ζήτησε τη συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων, την οποία το Δικαστήριο αποφάσισε με Διάταξη της 3ης Οκτωβρίου 1986.

3. Το Δικαστήριο, ύστερα από έκθεση του εισηγητή δικαστή, αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κάλεσε πάντως τους διαδίκους να απαντήσουν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις· οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν εμπροθέσμως στην πρόσκληση αυτή.

III — Λόγοι ακυρώσεως και επιχειρήματα των διαδίκων

A — *Επί του παραδεκτού*

η *Επιτροπή* θεωρεί ότι η προσφυγή που αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως 166/86 είναι απαράδεκτη. Συγκεκριμένα, δεν συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις ασκήσεως προσφυγής κατά παραλείψεως που προβλέπεται στο άρθρο 175 της Συνθήκης ΕΟΚ: η υποχρέωση του οικείου οργάνου να εκδώσει πράξη έναντι ιδιώτη.

Το Δικαστήριο δεν έχει ακόμα κληθεί να αποφανθεί επί του σημείου αυτού, αλλά η μέχρι τούδε νομολογία του ως προς το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΟΚ μπορεί να επεκταθεί αναλογικά στις υποθέσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 93, παράγραφος 1. Όπως και το άρθρο 169, το άρθρο 93, παράγραφος 1, περιορίζει την εξέταση των υφιστάμενων « καθεστώτων ενισχύσεων (και, συνεπώς, των ατομικών μέτρων ενισχύσεως εντός του πλαισίου αυτών των καθεστώτων) σε συζήτηση μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, στην οποία δεν συμμετέχουν ιδιώτες » (βλέπε απόφαση της 1ης Μαρτίου 1966, Lütticke, υπόθεση 48/65, Rec. 1966, σ. 19, ιδίως τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Gand, σ. 30).

Σε τίποτε δεν διαφέρει, επομένως, η παρούσα περίπτωση από την υπόθεση 246/81 (απόφαση της 10ης Ιουνίου 1982, Lord Bethell, Συλλογή 1982, σ. 2277). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο αρνήθηκε στον προσφεύγοντα κάθε δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής βάσει του

άρθρου 175, όχι επειδή το συμφέρον του ήταν απλώς έμμεσο, αλλ' επειδή δεν βρισκόταν στη σαφή νομική θέση του πραγματικού αποδέκτη πράξεως δεκτικής ακυρώσεως, υπό την έννοια του άρθρου 173, δεύτερη παράγραφος, ούτε στη θέση του δυνατού αποδέκτη νομικής πράξεως, την οποία ήταν υποχρεωμένη η Επιτροπή να απευθύνει προς αυτόν, όπως απαιτεί το άρθρο 175, τρίτη παράγραφος.

Η απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986 (Cofaz, 169/84, Συλλογή 1986, σ. 391) πρέπει να διακριθεί από την προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, στην εν λόγω υπόθεση, ο προσφεύγων προσέβαλε απόφαση που εκδόθηκε από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, περί νέας και όχι υφιστάμενης ενισχύσεως ή επιδοτήσεως χορηγούμενης βάσει υφιστάμενου καθεστώτος, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

Κατά την *προσφεύγουσα*, η εν λόγω ατομική ενίσχυση έπρεπε να είχε γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 93, παράγραφος 3, αυτή δε είχε την υποχρέωση να κινήσει τη διαδικασία βάσει της δεύτερης παραγράφου του άρθρου αυτού που προβλέπει την παρέμβαση όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Υπάρχει, λοιπόν, διαφορά μεταξύ της διαδικασίας αυτής και της διαδικασίας του άρθρου 169, διαφορά που τονίστηκε άλλωστε από το Δικαστήριο στην απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1985 (Επιτροπή κατά Γαλλίας, 290/83, Συλλογή 1985, σ. 439).

Το άρθρο 93 βρίσκεται στο κεφάλαιο 1 του τίτλου 1 της Συνθήκης, που πραγματεύεται ειδικά τον ανταγωνισμό. Δεν συνεπάγεται το συμπέρασμα ότι κράτος μέλος « παραβαίνει » τις υποχρεώσεις του. Οδηγεί μάλλον σε κατά περίπτωση αποφάσεις περί του τρόπου με τον οποίο οι κρατικές ενισχύσεις νοθεύουν τον ανταγωνισμό.

Όσον αφορά την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Cofaz, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι αρχές που εξαγγέλλει μπορούν να εφαρμοστούν εν προκειμένω. Είτε πρόκειται για νέα είτε πρόκειται για υφιστάμενη ενίσχυση, κάθε ενδιαφερόμενος ιδιώτης πρέπει να είναι σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του, δικαιούμενος να προβεί σε καταγγελία, να συμμετάσχει στη διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως και να προσφύγει δικαστικώς.

Μεταξύ της υποθέσεως Lord Bethell και της παρούσας υφίστανται διαφορές.

Αν δεν ελεγχθεί η εν λόγω ενίσχυση, η προσφεύγουσα θα υποστεί ουσιώδεις ανεπιεικείς συνέπειες που θα επηρεάσουν τις συναλλαγές και το μέλλον του προσωπικού της. Στην υπόθεση Bethell ο προσφεύγων ζητούσε από την Επιτροπή « όχι να λάβει απόφαση έναντί του, αλλά να κινήσει διαδικασία έρευνας κατά τρίτων και να λάβει αποφάσεις ως προς αυτούς ». Η προσφεύγουσα επιδιώκει έκδοση αποφάσεως απευθυνόμενης προς αυτήν την ίδια, δηλαδή απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, με ανακοίνωση της κινήσεως της διαδικασίας αυτής προς την προσφεύγουσα.

Η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, συνάδει περισσότερο προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, παρά προς το άρθρο 169. Όσον αφορά όμως τις διαδικασίες που κινούνται κατά των επιδοτήσεων, που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2176/84 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1984 (ΕΕ L 201, σ. 1), σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο αναγνωρίζεται το δικαίωμα να προβεί σε έγγραφη καταγγελία κατά των εισαγωγών από τρίτες χώρες που αποτελούν το αντικείμενο επιδοτήσεων (άρθρο 5). Η καταγγελία μπορεί να αφορά επιδότηση που θεσπίστηκε πρόσφατα ή υφιστάμενη επιδότηση που δεν είχε μέχρι τώρα

προκαλέσει ζημία στον καταγγέλλοντα. Η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάσει την καταγγελία και να συμβουλευτεί τη συμβουλευτική επιτροπή που αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών μελών, πριν κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 7 του κανονισμού. Ανεξάρτητα από αυτό, ο καταγγέλλων μπορεί να προσβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου την απόφαση της Επιτροπής περί μη κινήσεως διαδικασίας άμυνας κατά των επιδοτήσεων (βλέπε απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1983, Fediol, 191/82, Συλλογή 1983, σ. 2913).

Διαφορετικά από την υπόθεση Lord Bethell, η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, και η προσφεύγουσα δεν έχει έμμεσο συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς, αλλά δικαίωμα, ρητά προβλεπόμενο στη Συνθήκη ΕΟΚ, να διατυπώσει παρατηρήσεις, πριν εκδοθεί απόφαση περί του άν ορισμένη ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Η επίλυση της διαφοράς σαφώς αφορά άμεσα την προσφεύγουσα.

Το γεγονός ότι η απόφαση της Επιτροπής κατά το πέρας της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ απευθύνεται προς το κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση δεν αποτελεί λόγο ώστε να μην μπορεί η προσφεύγουσα, ως ενδιαφερόμενη, να αμφισβητήσει την απόφαση της Επιτροπής περί μη κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2. Αυτό προκύπτει από την απόφαση Fediol που προαναφέρθηκε, στην οποία η τελική απόφαση που εκδόθηκε κατά το πέρας της διαδικασίας ήταν κανονισμός απευθυνόμενος όχι προς την προσφεύγουσα, την Fediol, αλλά προς τα κράτη μέλη.

Β — *Επί της ουσίας*

Η προσφυγή που αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως *166/86* στηρίζεται σε δύο λόγους:

1) βάσει των πληροφοριών που της είχαν παρασχεθεί από τους δικηγόρους της προσφεύγουσας, με έγγραφο της 28ης Μαρτίου 1986, η Επιτροπή δεν είχε άλλη δυνατότητα παρά να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, όσον αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn και να γνωστοποιήσει την κίνηση αυτής της διαδικασίας, καλώντας τα ενδιαφερόμενα μέρη — μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα — να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους· η Επιτροπή παρέλειψε να το πράξει ή να λάβει θέση ως προς την πρόσκληση που της είχε απευθυνθεί προς τούτο από τους δικηγόρους της προσφεύγουσας κατ' εφαρμογή του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ·

2) επειδή η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn δεν έχει γνωστοποιηθεί και ενόψει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τους δικηγόρους της προσφεύγουσας με έγγραφο της 28ης Μαρτίου 1986, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ (είτε έχουν προηγηθεί οι ενέργειες που προβλέπει το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΟΚ είτε όχι) όσον αφορά την ενίσχυση προς την Quinn και να γνωστοποιήσει την κίνηση αυτής της διαδικασίας καλώντας τα ενδιαφερόμενα μέρη — μεταξύ των οποίων και την προσφεύγουσα — να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους. Η Επιτροπή παρέλειψε να το πράξει ή να λάβει θέση, απαντώντας στην όχληση που της είχαν απευθύνει οι δικηγόροι της προσφεύγουσας κατ' εφαρμογή του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Η προσφυγή που αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως *220/86* στηρίζεται στους εξής λόγους:

1) αντίθετα προς τις απαιτήσεις του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, η αιτιολογία της αποφάσεως της Επιτροπής είναι ανεπαρκής·

2) κατά το μέτρο που αναφέρεται ότι η Επιτροπή « δεν ήταν σε θέση να παρέμβει κατά τη χορήγηση της ενισχύσεως αυτής », η απόφαση της Επιτροπής που περιέχεται στο έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1986 στηρίζεται σε εσφαλμένη νομική βάση·

3) ο λόγος, τον οποίο επικαλείται ρητά η Επιτροπή, για να αρνηθεί την κίνηση διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, δηλαδή ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn « εμπίπτει σε καθεστώς ενισχύσεων που κρίθηκε από την Επιτροπή συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά », είναι νομικά αβάσιμος·

4) η Επιτροπή δεν έλαβε θέση βάσει του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι παρέλειψε να συζητήσει νέα πραγματικά και νομικά στοιχεία, επί των οποίων η προσφεύγουσα επέστησε την προσοχή της με το έγγραφο και την καταγγελία της 28ης Μαρτίου 1986·

5) η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει θέση υπό την έννοια του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι, δηλώνοντας ότι « δεν ήταν σε θέση να παρέμβει στην χορήγηση της ενισχύσεως αυτής », υπέπεσε σε νομικό σφάλμα·

6) η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει θέση βάσει του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι είναι νομικά αβάσιμος ο λόγος τον οποίο επικαλείται ρητά, για να δικαιολογήσει την άρνησή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, δηλαδή ότι η χορηγηθείσα προς την Quinn ενίσχυση « εμπίπτει σε σύστημα ενισχύσεων που κρίθηκε από την Επιτροπή συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά ».

Όλοι αυτοί οι λόγοι μπορούν, κατ' ουσία, να συνοψιστούν σε τρεις, ο τελευταίος από τους οποίους αφορά μόνο την υπόθεση 220/86:

1) η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν ήταν υποχρεωτικό να της γνωστοποιηθεί, παρέβη το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ·

2) λόγω της φύσεως της ενισχύσεως (περιφερειακή ενίσχυση με αποτελέσματα κατά τομείς) και των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από την προσφεύγουσα, η Επιτροπή, αρνούμενη να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, παρέβη τη διάταξη αυτή·

3) η αιτιολογία της αποφάσεως της Επιτροπής είναι ανεπαρκής και, επομένως, υπάρχει παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης.

1. *Όσον αφορά τον πρώτο λόγο*

Κατά την *προσφεύγουσα*, η πολιτική της Επιτροπής, όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις, είναι παράνομη, στο μέτρο που δεν απαιτείται η γνωστοποίηση των ατομικών ενισχύσεων που χορηγούνται στα πλαίσια γενικού συστήματος που υφίστατο πριν τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη ή Συνθήκη Προσχωρήσεως, ή επετράπη μεταγενέστερα, εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις αρχές που διέπουν το συντονισμό. Η προσφεύγουσα στηρίζεται επί των εξής επιχειρημάτων.

1. Η Επιτροπή δεν είναι αρμόδια να επιτρέπει ενισχύσεις στο σύνολό τους ή να τις εξαιρεί κατ' άλλον τρόπο από την υποχρέωση γνωστοποιήσεως του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ. Μόνο το Συμβούλιο έχει αυτή

την εξουσία βάσει του άρθρου 94, το οποίο έχει ως εξής:

« Το Συμβούλιο δύναται με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής να εκδώσει κάθε αναγκαίο κανονισμό για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 και ιδίως να καθορίσει τους όρους εφαρμογής του άρθρου 93, παράγραφος 3, και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία αυτή. »

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι « η διαδικαστική τεχνική », που προβλέπεται στις αρχές που διέπουν το συντονισμό και συνίσταται στη γνωστοποίηση των « σημαντικών περιπτώσεων », συμβιβάζεται με τη Συνθήκη. Η τεχνική αυτή, εξάλλου, δεν είναι ορθή, αφού μια ενίσχυση μπορεί να είναι σημαντική όχι μόνο λόγω του ύψους της, αλλά και λόγω της φύσεώς της και των αποτελεσμάτων της στην οικεία αγορά. Εν προκειμένω, η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn είναι σημαντική, διότι αφορά 3 εκατομμύρια UKL, και επειδή βοηθάει μια νέα επιχείρηση να διεισδύσει στην αγορά που πάσχει ήδη από πλεονασματική παραγωγή· έχει λοιπόν, άμεσες επιπτώσεις επί των άμεσων ανταγωνιστών στον τομέα του κέρδους και της απασχολήσεως.

2. Δεν μπορεί να γίνει δεκτή η ερμηνεία της Επιτροπής ότι η προαναφερθείσα παράγραφος προβλέπει διάλογο μεταξύ του οργάνου αυτού και του κράτους μέλους ως προς ένα σύστημα ενισχύσεων που έχει ως συνέπεια την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, στην περίπτωση που οι προτάσεις της Επιτροπής δεν γίνουν δεκτές, ενώ η τελική απόφαση παράγει, πάντως, αποτελέσματα μόνο για το μέλλον. Το κείμενο της παραγράφου 1 δεν αναφέρει ούτε πότε πρέπει να απαντήσει ένα κράτος μέλος ούτε καν εάν οφείλει να απαντήσει. Η Συνθήκη δεν προβλέπει κανένα μηχανισμό ή χρονοδιάγραμμα για τη μετάβαση από τη φάση του υποτιθέμενου « διαλόγου » του άρθρου 93, παράγραφος 1, στην « ένδικη » διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2. Για να καταλήξει στην ερμηνεία αυτή, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται κατά τρόπο εσφαλμένο την παράγραφο 1 του άρθρου 93 (« που απαιτεί προοδευτική ανάπτυξη ... της κοινής αγοράς »), καθιστώντας την ταυτόσημη με τη στενά διατυπωμένη παράγραφο 2 του άρθρου 93 (« συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά »).

Το άρθρο 93, παράγραφος 1, προβλέπει μόνο την εξέταση της γενικής πολιτικής επί των συστημάτων ενισχύσεων που υφίστανται σε ένα κράτος μέλος. Η εξέταση αυτή μπορεί να γίνει πριν κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, αλλά δεν υφίσταται καμία υποχρέωση προς τούτο.

3. Ένα σύστημα ελέγχου των ενισχύσεων στηριζόμενο στη γνωστοποίηση μόνο των περιφερειακών συστημάτων θα ήταν ακατάλληλο, διότι τα ζητήματα στρεβλώσεως του ανταγωνισμού θα εξετάζονταν σε γενικό αφηρημένο επίπεδο και τα διάφορα μέρη δεν θα ήταν πάντοτε σε θέση να αντιληφθούν εάν θίγονται, εφόσον μια ειδική ενίσχυση δεν χορηγήθηκε σύμφωνα με το σύστημα.

4. Γνωστοποιώντας τα συστήματα ενισχύσεων, όχι όμως και τις χορηγούμενες ατομικές ειδικές ενισχύσεις, ένα κράτος μέλος θα μπορούσε να αποφύγει τον έλεγχο των ατομικών ενισχύσεων από την Επιτροπή και την υποβολή τους σε έλεγχο ύστερα από καταγγελία κάποιου ενδιαφερομένου.

5. Η Επιτροπή δεν απέδειξε την προβαλλόμενη ύπαρξη του εν λόγω συστήματος ενισχύσεων για τη Βόρεια Ιρλανδία κατά την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, ούτε τη γνωστοποίηση και την έγκριση αυτού του συστήματος ενι-

σχύσεων κατά τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι μπορεί νομίμως να εφαρμόσει μια πολιτική συνεπαγόμενη την αποδοχή της γνωστοποιήσεως γενικών συστημάτων ενισχύσεων, τομεακών ή περιφερειακών, αντί της ειδικής γνωστοποιήσεως κάθε ατομικής ενισχύσεως που εμπίπτει στα συστήματα, καθώς και την ομαδική έγκριση ορισμένων ενισχύσεων (που αποτελεί το επιστέγασμα της πολιτικής αυτής).

Η απαίτηση προηγούμενης γνωστοποίησης των ενισχύσεων αυτών θα ήταν άσκοπη και θα αποτελούσε πράξη κακής διοικήσεως, καθόσον τα στοιχεία που πρέπει να σταθμιστούν είναι τα ίδια με εκείνα που είχε λάβει υπόψη της η Επιτροπή κατά την έγκριση του συστήματος ενισχύσεων ή την ομαδική έγκριση. Με τον τρόπο αυτό συμβιβάζονται δύο αντίθετα συμφέροντα: αφενός μεν, η ανάγκη προσελκύσεως επενδύσεων προς τις υπανάπτυκτες περιοχές της Κοινότητας, αφετέρου δε, η ανάγκη αποφυγής, κατά το δυνατόν, στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου που αποτελούν την αναγκαία συνέπεια του γεγονότος ότι η οικεία βιομηχανία εισπράττει δημόσιο χρήμα υπό μορφή συμμετοχής στις επενδυτικές δαπάνες που έπρεπε, κανονικά, να βαρύνουν την ίδια.

Το άρθρο 94 της Συνθήκης δεν αντιτίθεται στην άσκηση μιας τέτοιας πολιτικής. Πράγματι, μόνο το Συμβούλιο έχει την εξουσία να *νομοθετεί* ως προς την ομαδική έγκριση ορισμένων ενισχύσεων. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι, σε περίπτωση αδρανείας του Συμβουλίου, η Επιτροπή δεν έχει την εξουσία να εγκαινιάσει μία πολιτική η οποία, κατ' ανάγκη, συνεπάγεται την ερμηνεία των θεμελιωδών αρχών των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η πολιτική που προεκτέθηκε καθιστά δυνατή την επιδίωξη και την επίτευξη των σκοπών των διατάξεων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι συνοδεύεται από κατάλληλες εγγυήσεις. Στον τομέα των περιφερειακών ενισχύσεων, η Επιτροπή έλαβε υπόψη και στάθμισε τα αντιτιθέμενα συμφέροντα και καθόρισε τις εγγυήσεις που πρέπει να προβλεφθούν, όπως προκύπτει σαφώς από την ανάγνωση των αρχών που διέπουν το συντονισμό και ορισμένων χωρίων της δεκάτης τετάρτης εκθέσεως επί του ανταγωνισμού.

Οι ανακοινώσεις της Επιτροπής, στις οποίες καθορίζεται η πολιτική της στον τομέα των ενισχύσεων, δεν έχουν αναγκαστικό υπό στενή έννοια νομικό χαρακτήρα, έχουν όμως αναμφισβήτητα ορισμένο κύρος, εφόσον, όταν η Επιτροπή εκθέσει δημόσια την πολιτική που σκοπεύει να εφαρμόσει, τα κράτη μέλη και όλοι οι άλλοι ενδιαφερόμενοι δικαιούνται να προσδοκούν ότι η πολιτική αυτή θα ακολουθηθεί, βάσει των αρχών της ασφάλειας του δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Το άρθρο 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ δεν μπορεί να ερμηνευτεί κατά τον τρόπο που προτείνει η προσφεύγουσα. Αν η παράγραφος αυτή αφορούσε μόνο ανταλλαγή απόψεων στα πλαίσια της γενικής πολιτικής, θα ήταν περιττή, διότι η Επιτροπή έχει την εξουσία να προβαίνει ανά πάσα στιγμή σε «εξέταση, στα πλαίσια της γενικής πολιτικής», των τομέων για τους οποίους είναι αρμόδια, χωρίς να χρειάζεται να αναφερθεί σε ρητή διάταξη της Συνθήκης περί του οικείου τομέα. Ο διάλογος που προβλέπεται στο άρθρο αυτό αφορά τα συστήματα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη μέλη, στα οποία περιλαμβάνονται τόσο τα υφιστάμενο κατά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης ή των Συνθηκών προσχωρήσεως, όσο και αυτά που γνωστοποιούνται μετέπειτα και εγκρίνονται από την Επιτροπή σιωπηρώς (όταν η Επιτροπή δεν απαντά εντός της δίμηνης προθεσμίας) ή ρητώς. Όλα τα μέτρα που έχουν ληφθεί σχετικά με τα συστήματα αυτά (είτε έγιναν δεκτά από τα κράτη είτε επιβλήθηκαν σύμφωνα με την παρά-

γραφο 2 του άρθρου 93) παράγουν αποτελέσματα ex nunc που δεν μπορούν να επηρεάσουν τις ατομικές ενισχύσεις που έχουν ήδη επιτραπεί.

Η επίδικη ενίσχυση εμπίπτει σε υφιστάμενο σύστημα, όχι επειδή γνωστοποιήθηκε και εγκρίθηκε ρητώς, αλλά επειδή « θεσπίστηκε » από το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την προσχώρησή του στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες το 1973. Σύμφωνα με το άρθρο 93, παράγραφος 1, το σύστημα αυτό αποτέλεσε από τότε αντικείμενο εξετάσεως, χωρίς να προταθεί κανένα λυσιτελές μέτρο. Εγκρίθηκε και εξακολουθεί να εγκρίνεται σιωπηρώς από την Επιτροπή. Η απόδειξη της υπάρξεως του συστήματος αυτού πρίν από την προσχώρηση προκύπτει από το έγγραφο της 10ης Σεπτεμβρίου 1986 της Μόνιμης Αντιπροσωπείας του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (παράρτημα IV του υπομνήματος αντικρούσεως), από τηλετύπημα της Επιτροπής προς τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου της 30ής Ιουλίου 1985 [παράρτημα 3β) του υπομνήματος αντικρούσεως], καθώς και από το έγγραφο υπαλλήλου της Επιτροπής προς υπάλληλο της εν λόγω Μόνιμης Αντιπροσωπείας, και από την απάντηση της τελευταίας, της 6ης Φεβρουαρίου και 8ης Μαρτίου 1979 αντιστοίχως [παραρτήματα 2α) και 2β) του υπομνήματος ανταπαντήσεως].

Είναι αλήθεια ότι, από το 1982, επήλθαν ορισμένες τροποποιήσεις του εν λόγω συστήματος ενισχύσεων, ότι μία από τις τροποποιήσεις αυτές δεν κοινοποιήθηκε και ότι η κοινοποίηση των υπολοίπων έγινε μετά την υιοθέτησή τους. Δεν πρόκειται όμως για τροποποιήσεις ουσίας, υπό το πρίσμα του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Όσον αφορά το Order in Council του 1982, δεν αφορά τροποποίηση δυνάμενη να κοινοποιηθεί, όπως μαρτυρεί η δήλωση της Μόνιμης Αντιπροσωπείας του Ηνωμένου Βασιλείου που αναφέρει ότι το εν λόγω διάταγμα δεν τροποποιεί το υπάρχον σύστημα (παράρτημα IV του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 4).

Όσον αφορά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ιδιώτες ως προς την παροχή κατάλληλης ένδικης προστασίας, λόγω της υιοθετηθείσας πολιτικής, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι ιδιώτες που βρίσκονται σε κατάσταση όμοια με την κατάσταση της προσφεύγουσας δεν διαθέτουν κανένα μέσο ικανοποιήσεως. Εάν αποδειχθεί, παραδείγματος χάρη, ότι η θεωρούμενη ως εμπίπτουσα σε υφιστάμενο εγκεκριμένο σύστημα ενισχύσεων ενίσχυση εφαρμόστηκε καταχρηστικά, υπό την έννοια του πρώτου εδαφίου του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η ενίσχυση αυτή καθίσταται παράνομη και μπορεί, επομένως, να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Το ίδιο ισχύει, αν αποδειχθεί ότι ενίσχυση, που αποτελεί αντικείμενο αιτήσεως και θεωρείται ότι εμπίπτει σε εγκεκριμένο εθνικό σύστημα ενισχύσεων, χορηγήθηκε προς επιχείρηση που δεν είναι εγκατεστημένη στην οικεία περιοχή.

2. *Όσον αφορά το δεύτερο λόγο*

Κατά την *προσφεύγουσα*, η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί το « συμβιβασμό » μεταξύ των αντιτιθεμένων συμφερόντων που συνίστανται, αφενός, στην ανάγκη προσελκύσεως επενδύσεων προς τις υπανάπτυκτες περιοχές της Κοινότητας και, αφετέρου, στην ανάγκη αποφυγής, κατά το δυνατό, των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου που συνεπάγεται η ενίσχυση, χωρίς να κινηθεί προηγουμένως η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Όταν ορισμένη στρέβλωση του ανταγωνισμού ενυπάρχει σε σύστημα περιφερειακών ενισχύσεων, η διαδικασία αυτή πρέπει να κινείται (βλέπε την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 1973, Lorenz, 120/73, Rec. 1973, σ. 1471).

Υπό το πρίσμα του δευτέρου λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας, η Επιτροπή έπρεπε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2. Η οικονομική εκτίμηση, στην οποία προέβη η Επιτροπή, φαίνεται να στηρίζεται μάλλον σε στατιστικές που παρασχέθηκαν από την προσφεύγουσα, παρά σε ανεξάρτητες διερευνήσεις· είναι επομένως ανεπαρκής.

Κατά την *Επιτροπή*, η προσφεύγουσα δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη την πολιτική ανοχής ορισμένου βαθμού (και μάλιστα, σε ορισμένες περιφέρειες, μεταξύ των οποίων η Βόρεια Ιρλανδία, σημαντικού βαθμού) « αντι-ανταγωνισμού », που ακολουθείται σαφώς από την Επιτροπή εδώ και αρκετά χρόνια. Το επιχείρημα, κατά το οποίο το γεγονός ότι η προσφεύγουσα απέδειξε από την αρχή το ασυμβίβαστο υποχρεώνει από μόνο του την Επιτροπή να ενεργήσει, είναι εσφαλμένο, κατά το μέτρο που η επίδικη ενίσχυση εξετάζεται μεμονωμένα, σαν να μην είχε καμία σχέση με την οικεία περιφέρεια. Προκειμένου για περιφερειακές ενισχύσεις, η Επιτροπή τις ανέχεται σε σημαντικό βαθμό που θα χαρακτηριζόταν υπό κανονικές περιστάσεις ασυμβίβαστος με την κοινή αγορά.

3. *Όσον αφορά τον τρίτο λόγο*

Κατά την *προσφεύγουσα*, η Επιτροπή, με το έγγραφο της 16ης Ιουλίου 1986, δεν ανέφερε κανένα από τα πραγματικά περιστατικά και επιχειρήματα των οποίων γίνεται επίκληση στο έγγραφο της 28ης Μαΐου. Έπρεπε να εξηγήσει γιατί η προσφεύγουσα δεν είχε αποδείξει από την αρχή ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn ήταν ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά.

Εξάλλου, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Quinn « εμπίπτει σε καθεστώς ενισχύσεων που η Επιτροπή θεώρησε συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 92, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ » δεν αποτελεί, αυτός καθαυτός, λόγο αρνήσεως κινήσεως από την Επιτροπή διαδικασίας ύστερα από την καταγγελία.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι η βασιμότητα των αναφερθέντων ισχυρισμών εξαρτάται από την ορθότητα της απόψεώς της ως προς τη δυνατότητα εν προκειμένω κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, και ιδίως έναντι της προσφεύγουσας.

IV — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο κάλεσε τους διαδίκους να εκθέσουν τις απόψεις τους ως προς το παραδεκτό των δύο προσφυγών, λαμβάνοντας υπόψη τους τις ακόλουθες σκέψεις:

Στην υπόθεση 166/86

Με έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985, ο γενικός διευθυντής ανταγωνισμού πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι δεν υπήρχε λόγος να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, αφού η χορηγηθείσα ενίσχυση αποτελούσε στοιχείο συστήματος ενισχύσεων που είχε γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή και κατά του οποίου αυτή δεν είχε προβάλει αντιρρήσεις. Δεδομένου ότι η πράξη αυτή δεν αμφισβητήθηκε βάσει του άρθρου 173, μπορεί η προσφεύγουσα να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 175;

Στην υπόθεση 220/86

Περίπου ένα χρόνο αργότερα, η προσφεύγουσα ζήτησε να κινηθεί η διαδικασία που προαναφέρθηκε. Με έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1986, ο γενικός διευθυντής ανταγωνισμού αρνήθηκε για μια ακόμη φορά να κινήσει την εν λόγω διαδικασία, παραπέμποντας στο έγγραφο που προαναφέρθηκε. Εν προκειμένω πρόκειται για πράξη βεβαιωτική της αρχικής αρνήσεως ή για νέα απόφαση;

A — *Η άποψη της Επιτροπής*

Στην υπόθεση 166/86

— Η Επιτροπή εξέθεσε ήδη την άποψή της και έλαβε θέση επί του παραδεκτού της προσφυγής αυτής στα σημεία 11.1 έως 11.5 του υπομνήματος αντικρούσεως. Η Επιτροπή κατέληγε στο απαράδεκτο της προσφυγής και εμμένει στη θέση αυτή.

— Η Επιτροπή δεν έχει τίποτε άλλο να προσθέσει σε όσα ανέφερε στο υπόμνημα αντικρούσεως και απαντά, επομένως, αποφατικά στην ερώτηση του Δικαστηρίου.

Στην υπόθεση 220/86

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985 δεν αποτελεί απόφαση δεκτική προσβολής βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης.

Πρώτον, η διατύπωση του εγγράφου αυτού επιτρέπει το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει οριστική και τελική θέση επί της καταγγελίας της προσφεύγουσας. Πράγματι, η Επιτροπή είχε αναφέρει ότι « δεν είναι ιδιαίτερα αναγκαίο » να προσκομίσει η προσφεύγουσα άλλα στοιχεία· δεν χρησιμοποίησε απλώς την έκφραση « δεν είναι αναγκαίο » και η προσφεύγουσα μπορούσε δικαιολογημένα να συμπεράνει ότι, αν προσκόμιζε νέα στοιχεία, η Επιτροπή θα επανεξέταζε το ζήτημα, πράγμα που συνέβη.

Δεύτερον, την Επιτροπή απασχολεί το ζήτημα αν το έγγραφο του 1985 παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι της προσφεύγουσας ή μεταβάλλει τη νομική της κατάσταση, ενόψει της διατυπώσεως της καταγγελίας και ελλείψει τυποποιημένης διαδικασίας εφαρμοζόμενης στο πλαίσιο των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή θεωρεί, εξάλλου, ότι το έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1986 συνιστά νέα απόφαση δεκτική προσφυγής. Με αυτό το έγγραφο αρνήθηκε, για πρώτη φορά, η Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Εξάλλου, η καταγγελία αυτή έβαινε πέραν της προηγουμένης, καθόσον η προσφεύγουσα έβαλλε κατά πάσης ενισχύσεως χορηγουμένης από τις αρχές της Βόρειας Ιρλανδίας στον τομέα του τσιμέντου, παρά το γεγονός ότι η επένδυση της προσφεύγουσας είχε επιδοτηθεί στην Ιρλανδία.

B — *Η άποψη της προσφεύγουσας*

Απάντηση στην πρώτη ερώτηση

Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985 δεν συνιστά απόφαση της Επιτροπής να μην κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Το

έγγραφο αυτό περιορίζεται να εκθέσει ένα σύστημα ενισχύσεων. Το να δεχτεί κανείς ότι συνιστά απόφαση, θα ισοδυναμούσε με το να δεχτεί ότι η Επιτροπή μπορεί να περιοριστεί σε εξέταση των γενικών παραμέτρων ενός συστήματος ενισχύσεων κατά το χρόνο γνωστοποιήσεώς του.

Το έγγραφο της 17ης Απριλίου 1985, στο οποίο απαντά το έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985, δεν αποτελούσε όχληση κατά το άρθρο 175 της Συνθήκης, αλλά αποσκοπούσε στην έναρξη διαλόγου με την Επιτροπή.

Απάντηση στη δεύτερη ερώτηση

Το έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1986 συνιστά απόφαση δεκτική προσφυγής. Πράγματι, το έγγραφο αυτό δεν επιβεβαιώνει απλώς προγενέστερη απόφαση· αποτέλεσε την πρώτη απόφαση της Επιτροπής να μην κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Εξάλλου, το έγγραφο αυτό στηριζόταν σε πραγματικά και νομικά στοιχεία που δεν είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη του εγγράφου της 14ης Μαΐου 1985. Η προσφεύγουσα είχε, αφενός, προσκομίσει στην Επιτροπή στοιχεία που καθιστούσαν δυνατή την εξέταση των συνεπειών της εν λόγω επενδύσεως επί του ανταγωνισμού και, αφετέρου, η Επιτροπή γνώριζε ήδη ότι το « Standard Capital Grants Scheme » και όχι το κατά λάθος αναφερόμενο στο έγγραφο της 14ης Μαΐου 1985 « Selective Assistance Scheme » ήταν το σύστημα ενισχύσεων, στο πλαίσιο του οποίου είχε χορηγηθεί η επίδικη ενίσχυση.

J. C. Moitinho de Almeida
εισηγητής δικαστής